

Vil straffe bruk av importert fôr - og belønne produksjon av gras og korn

2024-02-14

Optional[© Nationen]

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke videreformidles utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

8 NYHETER

Onsdag 14. februar 2024

NATIONEN

Norsk Bonde- og Småbrukarlag vil se mer av kyr som spiser norsk gras istedenfor importert kraftfôr.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener importen må bli dyrere både for kjøpmenn og bønder. Samtidig som verdien på norsk gras og korn må opp.

Lars Bliit Hagen
lars.hagen@nationen.no

LANDBRUK

- Da snakker vi om store penger. Ei gedigen satsing.

Det sier Ola Kvendset, lokalagsleder i Rindal og Surndal Bonde- og Småbrukarlag og medforfatter på rapporten til faglaget om økt selvforsyning. De store pengene bonden

snakker om gjelder investeringene i norsk jordbruk som er nødvendig dersom Småbrukarlagets forslag til å øke selvforsyningsgraden til 50 prosent skal nås.

- Det er ambisiøst, men vi trenger 20-25 milliarder inn i næringa, og da må du dekke 75 prosent gjennom statlige tilskudd. Det blir tøft å få til, men det skal gå an, sier han til Nationen.

Den summen kommer på toppen av summen som trengs for å rette inntektsgapet mellom bønder og andre yrkesgrupper, påpeker Kvendset.

Regjeringa har satt et mål om selvforsyning på 50 prosent. I dag ligger den på 39 prosent. Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) har tatt utgangspunkt i at selvforsyningsgraden skal øke i inneværende stortingsperiode, som varer fram til høsten 2025.

- Det viktigste er at vi begynner prosessen, om det tar tre el-

ler fire år er ikke så viktig, det viktigste er at det faktisk skjer, sier Kvendset.

Nationen har skrevet flere artikler om selvforsyning nylig. Dette er noen av nøkkelpunktene:

- De siste 70 årene har landet slitt med å nå mer enn 50 prosent selvforsyning
- Selvforsyning på korn, særlig korn til menneskemat, har stor betydning for selvforsyning
- Importerte råvarer i føret til dyrene våre, reduserer selvforsyningsgraden

- Dyra må spise mer norsk

Nibio og Agri Analyses publiserte i desember en rapport om norsk selvforsyning, som tilsier at det kan bli tøft å nå 50 prosent selvforsyning, selv med økt kornareal og gode avlinger.

Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det er mulig, men kommer med flere politiske

virkemidler som det vil være politisk uenighet om.

- Økt selvforsyning avhenger i første rekke av at det produseres mer gras og mer korn i Norge, og at det samtidig forbrukes mindre kraftfôr, sier Grim Jarðar Aasgård, leder i Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, han har også vært med å skrive NBS-rapporten.

Faglaget mener lav pris på kraftfôr fører til lavere selvforsyningsgrad.

I Norge brukes om lag to milliarder årlig til prisnedskrivning på korn, ordningen går ut på at statlige tilskudd går til å redusere prisen på norsk korn til industrien. Det skal stimulere til bruk av norsk korn samtidig som det holder kornprisen oppe, men det bidrar også til billigere kraftfôr.

At kraftføret blir billigere, fører til at verdien på norske ressursar, som gras, blir lavere, mener NBS.

Ola Kvendset, nestleder i More og Romsdal Bonde- og Småbrukarlag. FOTO: CAMILLA MELLESTRAND

- Kort fortalt handler det om at vi må ha mer produksjon av planter i Norge, og mindre import. Så enkelt er det egentlig. Det blir bare en kostnad å produsere gras, hvis kraftføret er billigere, sier Kvendset og legger til:

- Dyra må spise mer norsk og vi mennesker må spise mer norsk. Det handler om lønnsomheten, slår Aasgård fast. I rapporten står følgende:

Importert fôr – og av gras og korn

FOTO: JON OLAV NESVOLD / NTB

Grim Jardar Aasgård, leder i Hedmark Bonde- og Småbrukarlag.

FOTO: LARS BILIT HAGEN

«Skal selvforsyninga i Norge øke, ved at beitebruken, samt arealet og avlingene på gras, korn, frukt og grønnsaker øker, må det være lønnsomt for den enkelte jordbruker. Da må planter i Norge bli mer lønnsomme å bruke både som fôr til dyr og mat til folk, enn importerte planter»

Dette er tiltakene

Småbrukarlaget peker på følgende konkrete tiltak:

- Styrke tollvernet ved å bruke den type toll som til enhver tid gir best beskyttelse, slik at priser kan økes i Norge uten at det fører til import
- Innføre en avgift på importert proteinråvare
- Redusere prisnedskrivning på korn til kraftfôr: «Med et dyrere kraftfôr vil den relative verdien av graset styrke seg vesentlig, og denne økte verdien gir insentiv til å dyrke bedre grovfôr (planter i Norge) og levere mjølk og kjøtt basert på mindre kraftfôr (importerte planter)»
- Tilskudd til drenering
- Tilskudd til istandsetting av tidligere dyrka arealer, om lag 1,5 millioner dekar
- Høste mer av fôret gjennom beiting, og at tilskudd stimulerer til det
- Innføre et teigbasert tilskudd, som skal gi bedre

treffsikkerhet for jorda på hver enkelt gård

- Innføre et selvforsyningstilskudd, som belønner bønder med lavt forbruk av kraftfôr.

– Det er viktig at man får opp andelen gras til drøvtyggeren. Midlene brukt til prisnedskrivning på korn har firedoblet seg på seks år. Hvis du subsidierer kraftfôrprisen, så senker du også verdien på norske planter.

– Tror du ikke deres politikk vil føre til at svine- og kyllingbønder kommer til å legge ned drifta?

– Nei. For det første er det snakk om at tollvernet må opp for å beskytte mot import, sier Kvendset. NBS har gått inn for at kiloprisen på kylling øker med seks kroner ved å redusere prisnedskrivning på kraftfôr og innføre avgift på import av protein.

Kvendset peker på andre måter å kompensere det på, som å

øke andre tilskudd og gjennom markedet.

– Fôr av god nok kvalitet for kylling er i de fleste områder i Norge utfordrende å få til. Siden de stiller høyere krav til foret enn drøvtyggeren. Ved et evt nedgang av konsum av kylling bør det vurderes omleggingstilskudd for å sikre bøndene økonomisk. Fks en overgang til grøntproduksjon.

Aasgård er bekymret for at frafallet av bønder blir det mest utfordrende med tanke på å snu trenden for selvforsyning.

– Det er kanskje det mest kritiske. Vi legger flere og flere epler i samme kurv, vi tar høyere og høyere risiko som land og næring.

Nesten 10 prosent har flyttet lånet mellom to banker det siste året

Det har aldri blitt målt så høy aktivitet blant bankkundene, viser ny undersøkelse fra arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen Finans Norge. Over halvparten av alle lånekundene i undersøkelsen har flyttet, reforhandlet eller sjekket at de hadde gode lånebetingelser i 2023.

7,2 prosent har flyttet lånet mellom to banker det siste året, og av de som ikke har flyttet, så har 25,5 prosent vært i kontakt med banken om boliglånsrenten. 26 prosent av de spurte har flyttet innskuddskonto mellom to banker, viser undersøkelsen.

– Norske bankkunder følger med og utfordrer jevnlig bankene på betingelsene sine, sier administrerende direktør Kari Olrud Moen i Finans Norge i en pressemelding.

Videre viser undersøkelsen at folk er opptatt av brukervennlighet hos banken sin. De viktigste kriteriene for folk når de skal velge bank er rente på lånet, rente på innskudd, brukervennlighet og at de har en god rådgiver i banken.

66 prosent har flere enn en bankforbindelse.

Undersøkelsen er gjennomført av Opinion på oppdrag fra Finans Norge i januar 2024, med et representativt utvalg på 1010 respondenter. ©NTB

Miljødirektoratet: 34 havner bør overvåkes for fremmede arter

Miljødirektoratet anbefaler at 34 utvalgte havner over hele landet overvåkes for å kunne oppdage og bekjempe skadelige, fremmede arter i havet tidlig.

– Overvåking av fremmede arter i de mest utsatte havnene vil være et viktig bidrag for at Norge skal nå målet i FNs naturavtale om å redusere skaden fra fremmede arter med minst 50 prosent innen 2030, sier Miljødirektoratet-direktør Ellen Hambro i en pressemelding.

Den største risikoen for spredning av fremmede arter i havet, skjer ved at de fester seg til skip og blir med videre til nye havner. Havnespy er en art som trolig har kommet til Norge på den måten, og som man frykter skal ta over leveområdene til andre arter.

I en fersk undersøkelse har Havforskningsinstituttet testet ulike metoder for å oppdage fremmede arter tidlig, blant annet gjennom DNA-analyser av vannprøver.

Til sammen ble 33 fremmede arter identifisert ved tre havner.

– Med arbeidet og rapportene fra Havforskningsinstituttet har vi nå fått gode, treffsikre og kostnadseffektive metoder for å kunne oppdage nye fremmede og skadelige marine arter langs kysten, sier Hambro.

Derfor har Miljødirektoratet sendt en anbefaling til Klima- og miljødepartementet 34 havner langs norskekysten bør overvåkes. Disse er spesielt utsatt fordi de har minst 100 utenlandske skipsanløp i året, med unntak av to havner på Svalbard som er med på grunn av områdets sårbarhet.

Overvåkingen er beregnet å koste rundt fem millioner kroner årlig. ©NTB